

КРИВИЧНОПРАВНИ АСПЕКТ ДЕЛОВАЊА САТАНИСТИЧКИХ СЕКТИ

Апстракт: Деловање окултних, пре свега сатанистичких организација је једна специфична и у значајној мери необрађена тема, како са друштвеног, тако са нормативног аспекта. Тема овог рада је пре свега базирана на обради деловања сатанистичких секти у општем смислу, тј. зачецима сектног деловања у свету, а затим и у Србији, те обради овог вида удружења кроз институције појединих држава, а затим и вредносних параметара у свету и код нас, док се даља обрада ове теме базира на кривичноправном наслеђању ритуала сатанистичких секти и њиховом деловању уопште, и на крају, међународним обликом реакције на сектно деловање и помоћи жртвама сатанистичких култова.

Кључне речи: сатанистичке секте, институционално деловање и систем вредности, кривична дела сатанистичких секти, *Fecris*.

Сатана, Ђаво, Шејтан, Хасатин (Велијар), све су то називи за супротно од уобичајеног, доброг, што прогагира свака вероисповест, било да је у питању Хришћанство, Ислам, Католицизам, Протестантизам, Јудаизам. Овај архинепријатељ сваке званичне религије, богоборачки симбол, има своје присталице широм света. Наиме функционисање ове религије заснива се на постулатима који су у потпуности супротни религијама које су општеприхваћене у већини земаља света (у Америци, на пример, постоје ове заједнице које отворено баштине поменуте вредности). Само функционисање ових затворених заједница је спорно, од самог чина иницијације до, на жалост до краја коегзистенције чланова и њихових вођа, испреплетано је са разним кривичним делима. Тема овог рада јесте деловање поменутих култова и њихова упоредноправна и анализа са становишта националног правног система Републике Србије, наравно са становишта кривичног

* Судијски сарадник у Првом основном суду у Београду, milicbanovac995@gmail.com.

права, зато што овакве заједнице манифестују различита деструктивна понашања која се огледају и у виду чланова Кривичног законика. Дакле, није реткост да чланови култова и њихови гуруи врше кривична дела, први у сопствену корист, док други делују у корист „вишег циља“, којим неретко упропашћавају сопствене животе али и туђе, зато што због одсуства свети и опијености сектним деловањем, односно манипулацијом и сами постају жртве сопственог деловања, али и њихове породице, што непосредно, што посредно. Као што је већ речено вредности ових организација одсупају од општеприхваћених друштвених и законских норматива, те на тај начин остварују елементе бића кривичних дела против живота и тела, против имовине, против права и слобода грађана, против здравља људи, против полне слободе, против верских заједница итд. У наставку рада биће изложени основни подаци о сатанистичким сектама, тачније њиховом оснивању и деловању у свету, најдрастичнији видови негативног деловања, појављивању у Србији и региону и случајеви након појављивања, а затим ће се након тога прећи на детаљнију анализу њихових обреда, деловања у односу на појединца и заједницу, манифестацију деструктивног деловања кроз обраду појединачних кривичних дела, те закључак на бази спроведеног истраживања случајева њиховог деловања у Србији и свету.

1. О САТАНИСТИЧКИМ СЕКТАМА УОПШТЕ

Да би се ваљано објаснило деловање сатанистичких секти неопходно је осврнути се, пре свега, на корене ове, могло би се рећи, идеологије. Гностици, претече данашњег сатанизма, мада несвесно, покренули су ову пошаст модерног доба која је доживела озбиљну експанзију у 17. веку, да би је Алистер Кроули¹ обликовао и дао данашњу форму². Кроули, који је и сам своју „каријеру“ магијског деловања почео уз „Књигу свете магије *Abramelina magica*“³, је написао сатанистичке класике „Књига закона“, „777 и остали кабалистички списи“, „Магика“, које су касније сатанисти преузимали како би формирали сопствена учења базирана на окултном и магичном. Друго име од значаја са разумевање ове теме је Шандор Ла Веј који је 1966. године основао „Сатанину цркву“, која се из Лос Анђелеса проширила широм Сједињених Америчких држава, а затим и широм света, између осталог и на територију Социјалистичке Републике Југославије чији је правни сукцесор Република Србија. Испоставе ове секте у нашој земљи су „Црна ружа“,

1 Едвард Алистер Кроули је практично оснивач модерног сатанизма, рођен 1875. године у породици свештеника верске секте Плимутска браћа. Након смрти свог оца, а захваљујући имућности његовог оца Кроули уписује Универзитет Кембриџ, међутим напушта ову образовну установу због посвећености херметизму и осталим окултним вештинама.

2 З. Луковић, *Секте и руручник за самоодбрану*, Београд 2000, 185.

3 А. Alteon, *Велика звер 666, Београд*, Укронија, 2012.

„Лоша вера“, „Сатанини следбеници“ итд. Ове експозитуре сатанистичке секте на територији Србије своје учење су заснивале на „Сатанској библији“⁴ као догматском императиву. Осим поменутих организација од значаја су и Слободни спиритисти, Сатанина црква Енглеске, Лоза Давидова, Ред соларног храма, Врата раја и Бело братство. Заједнички именитељ поменутих организацијама је манипулација. Манипулација, која подразумева харизматичност вође који формира сопствене обичаје итд., мора бити подвргнута константом оправдавању од стране чланова култа, тј. константој провери легитимитета,⁵ може бити подстакнута мотивима имовинске природе али и месијанством, спасилачком, избавитељском мисијом, која се заправо своди на жељу да се над лицима која се налазе под окриљем секте, или под сектним деловањем поседује потпуна контрола. Типичан пример месијанства је секта „Лоза Давидова“. Оснивач ове секте је своје следбенике убедио да се од смака света могу спасити само као припадници његове лозе, те је све жене у комуни прогласио својим женама а мушкарце и децу својом децом.

2. САТАНИЗАМ КАО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗОВАНА КАТЕГОРИЈА ИЛИ КАО СИСТЕМ ВРЕДНОСТИ

Сатанизам, као институционална категорија, подразумева хијерархију, устројство ових удружења, те на бази поменутог деловање истих. Као што је већ поменуто у Сједињеним америчким државама постоје организације које се отворено декларишу као сатанистичке и делују у институционалним оквирима, тј. делују у оквиру прописа којима су регулисане. Република Србија није подробно регулисала ове категорије удружења, већ су у оквиру Устава Републике Србије, у члану 44. став 3. прописује да „Уставни суд може забранити верску заједницу само ако њено деловање угрожава право на физичко и психичко здравље, права деце, право на лични и породични интегритет, право на имовину, јавну безбедност и јавни ред или ако изазива и подстиче верску, националну и расну нетрпељивост“.⁶ Наведени члан Устава на општи начин регулише ову сложену проблематику, без законске конкретизације којом ће овакве типове удружења забранити, нарочито ако се њихова учења базирају на анархији, супротстављању легитимно формираној власти државе, те употреби опојних дрога, сексуалној изопачености, разврату и осталим социјално неадекватним понашањима. „Сатанистички храм“ је религијска заједница чије се седиште налази у Масачусету чији правни субјективитет признаје америчка влада и који има свештенике у САД, Европи и Аустралији.

4 Аутор „Сатанске библије“ је Антон Ла Веј, која прокламује супротности свих вредности савремених друштава заснованих на правном поретку и социјалном миру.

5 D. G. Bromley, J. G. Melton, *Religions, Cults and Violence*, Cambridge University press, 2002, 6.

6 Устав Републике Србије, *Сл. гласник РС*, 98/2006 и 115/2001.

Један од примера непосредног законског регулисања деловања секти или култова је Француска у којој је донет закон 2001-504 од 12. јуна 2001. године. Специфичност наведеног закона јесте што саме верске заједнице које су предмет регулације назива сектама. Наведени назив нетрадиционалних верских заједница је са становишта Савета Европе, у великој мери, контроверзан због поштовања верских права и слобода које су гарантоване чланом 9. Европске конвенције о људским правима и основним слободама.⁷

Сатанизам, као систем вредности, је доста сложенија појава зато што пролази испод радара институција и прописа. Када се има у виду сатанизам као институционална категорија на њега се може деловати и забранити функционисање сатанистичке организације и спречити њено ширење. Међутим, када се узме у обзир скуп моралних норматива, односно смернице понашања које друштво сматра прихватљивим,⁸ поглед на свет који појединац формира, а који се када се има у виду сатанизам неће поклапати са прохибитивним нормама кривичног законика, да се видети да се на такво понашање може само реактивно деловати у виду кривичноправне репресије у односу на појединца и на групу лица, имајући у виду да одређене етичке вредности могу формирати и појединци. Када се говори о насиљу које је веома заступљено у сатанизму, пре свега, насиљу као систему вредности, појединац предузима радње које садрже елементе насиља индивидуално, али ради постизања циља који је постављен као легитиман од стране одређених кругова људи, тачније предузет у име секте итд.⁹ Наравно када се говори о механизму кривичноправног прогона, ту се имају у виду најдрастичнији примери непоклапања понашања појединца у односу на повреде одредаба казних прописа. Пример сатанизма као система вредности у Сједињеним Америчким Државама, мада се учење „породице“ Чарлса Менсона¹⁰ није сводило на сатанизам у стриктном смислу, јесте коришћење песама или стихова које је Менсон написао у затвору од стране музичке групе „Guns and Rosses“, „Merilina Mensona“ итд.¹¹ Сатанизам, као систем вредности, се у великој мери своди заправо на бласфемiju, односно подвргавање руглу свега хришћанског, Бога, цркве, религијских обреда итд. Случајеви бласфемije су на различите начине санкционисани у упоредноправним системима типа у Великој Британији где је 1967. године и донет Закон о бласфемiji који се односио на проповеди супротне хришћанству, а што сатанизам и по својој природи јесте.¹²

7 Француски закон бр. 2001-504 од 12. јуна 2001 као извор верске дискриминације и друштвене дестабилизације, *Гласник адвокатске коморе Војводине, Часопис за правну теорију и праксу*, књига 76, Нови Сад, 2016, 202, 205.

8 П. Колер, „Право, морал и врлина“, *Анали правној факултету*, 2/2005, 65.

9 D. G. Bromley, J. G. Melton, *op. cit.*, 2.

10 8. августа 1969. године припадници култа Чарлса Менсона убили су на ранчу у Лос Анђелесу више људи, између осталог и Шерон Тејт, супругу Романа Поланског која је била у деветом месецу трудноће.

11 Д. Трбојевић, *Секте и насиље у Србији*, Етнографски музеј, Београд, 2012, 66.

12 И. Вуковић, „Бласфемija и кривично право“, *Crimen*, 2/2018, 135.

3. ДЕЛОВАЊЕ САТАНИСТИЧКИХ СЕКТИ КРОЗ ПРИЗМУ ВРШЕЊА КРИВИЧНИХ ДЕЛА

Сатанистички обреди, такозване „црне мисе“, било које од сатанистичких секти имају заједничку црту, а то је да све мора бити „антихришћански“.¹³ Дакле присутна је сва иконографија карактеристична за овај тип организација а то су импровизовани олтар, реликвије у виду пентаграма, наопако окренутих крстова, црвене завесе, црне одежде са капуљачама итд. Неопходно је почети од саме иницијације чланова до, на жалост, у неким ситуацијама и трагичних крајева појединих чланова ових култова.

Прва околност на коју треба обратити пажњу је узраст чланова сатанистичких секти. Сатанистичке секте окупљају, превасходно, млађе чланство, пре свега, тинејџере. Сатанослужења се обављају на местима која су далеко од очију јавности, подрумима, таванима, гробљима, напуштеним кућама итд. Обреди ових група се разликују од једне до друге али суштина је иста, наносе штету своме чланству, то је једино неспорно.

Прва група кривичних дела од значаја за ову тему јесу **кривична дела против здравља људи**. Ту говоримо о кривичним делима везаним за злоупотребу опојних дрога, односно држање и омогућавање уживања опојних дрога, која су прописана члановима 246а и 247 Кривичног законика, а који гласе да ово кривично дело извршава онај ко „за своје потребе држи у мањој количини супстанце које су проглашене за опојне дроге“ и онај „другог наводи на уживање опојне дроге или му даје опојну дрогу да је ужива он или друго лице или му стави на располагање просторије ради уживање опојне дроге или на други начин омогућаје другом да ужива опојну дрогу“.¹⁴ Редовна је појава употреба наркотика приликом иницијације чланова а затим и приликом каснијих сатанослужења, где чланови ових секти користе наркотику и затим падају у транс приликом призивања сатане уз слушање психоделичне музике и плесање по пентаграму, на основу чега се касније одређује који ће члан извршити ритуално самоубиство или евентуално убиство. Као што је већ наведено, држање опојних дрога се односи на конзумацију или преношење до места конзумације, односно, до места употребе на месту сатанослужења, дакле класична врста деликата поседовања,¹⁵ док се кривично дело омогућавање уживања односи на лице које уступа своје просторије за обреде а самим тим и коришћење наркотика. Када се говори о омогућавању уживања занимљиво је питање да ли се свештеником као лицем које омогућава уживање опојних дрога може сматрати и сатанистички „свештеник“ који у суштини и јесте генератор извршења овог кривичног дела зато што исти проповеда уживање опојних дрога, оргије итд. Најчешћи

13 З. Луковић, *op. cit.*, 189.

14 Кривични законик Републике Србије, 2006, *Сл. гласник РС*, 94/2016, 35/2019.

15 В. Делибашић, *Сузбијање злоупотреба опојних дрога са сатановишћом кривичној праву*, ЈП „Службени гласник“, Београд, 2014, 202.

случајеви јесу, такође, омогућавања уживања опојних дрога у односу на малолетна лица зато што већина верника ове „цркве“ заправо и јесу малолетници, што наравно мора бити обухваћено умишљајем учиниоца кривичног дела,¹⁶ као и омогућавање уживања опојних дрога у односу на више лица зато што више лица по правилу присуствује обредима. Такође, није раритет извршење самоубиства од стране чланова групе, те се поставља питање да ли се то самоубиство може подвести под навођење на самоубиство и помагање у самоубиству зато што није дошло *stricto sensu* до наговарања на суицид или се може подвести под најтежи вид омогућавања уживања опојних дрога, због проблема доказивања. Даље, следећа група кривичних дела јесу **кривична дела против полне слободе**. Ово се наводи, што због узраста, што због опијености лица која практикују сексуалне односе са већим бројем лица, уз претходну употребу алкохола и дрога. Када говоримо о кривичним делима против после слободе долазе до изражаја кривична дела обљуба над немоћним лицем, обљуба са дететом као и обљуба злоупотребом положаја. Кад се говори о обљуби са немоћним лицем, које се састоји у „обљуби и са њом изједначеног чина“ искоришћавањем „душевног обољења... другу душевну поремећеност, немоћ или какво друго стање тог лица због којег оно није способно да пружи отпор“, опет се мора правити паралела са кривичним делима омогућавање уживања опојних дрога и неовлашћено држање опојних дрога пре свега зато што лица која су под утицајем наркотика нису способна да адекватно конфирмирају сексуалне контакте, као ни да пруже отпор сексуалним односима, који су саставни део ритуала. Кад се пасивни субјект код овог кривичног дела налази у посебном стању због којег није способан да пружи отпор, односно да пристанак на сексуалне односе, узима се аутоматски да није дао пристанак на сексуални контакт.¹⁷ Занимљива је дилема да ли долази у обзир ово кривично дело или кривично дело силовање када се алкохол или опојну дрогу да лицу како би се довело у стање које га отупљује, паралише, тј. онемогућава¹⁸, тако да не може да пружи отпор сексуалном односу а није је искористило већ постојеће стање.¹⁹ Друго кривично дело које се може рећи долази до изражаја је обљуба са дететом. За ову категорију пасивног субјекта важи апсолутна законска претпоставка да није способан да да пристанак на сексуални однос.²⁰ Ово се помиње због старости чланства ових тајних група, зато што као што је већ поменуто ове скупине између осталог лица која су млађа од 14 година, што им даје кривичноправни статус детета. Следећа ставка од значаја за тему секте јесте њена структура, односно стриктан однос хијерархије и

16 *Ibidem*.

17 М. Шкулић, *Кривична дела против полне слободе*, „Службени гласник“, Београд, 2019, 333.

18 *Ibid.*, 335.

19 З. Стојановић, Н. Делић, *Кривично право посебни део*, Правни факултет Универзитета у Београду – центар за издаваштво и информисање, Београд, 2020, 85.

20 М. Шкулић, *op. cit.*, 437–438.

субординације, у институционалном смислу. Дакле лица у оквиру култа су стриктно подређена главном „свештенику“, који слама или релевантно слаби вољу пасивних субјеката,²¹ и сви поступају и уређују своје животне стандарде у складу са његовим проповедањем, па самим тим и током обреда поступају по правилима које он заступа а која се између осталог заснивају и на учењу Шандора Ла Веја који је у својој „Сатанској библији“ прописано да „Енергија ослобођена сексуалном активношћу есенцијална је за све аспекте магијских активности.“²² Следеће кривично дело од значаја за кривичноправну обраду ритуала сатанистичких секти је **Убијање и злостављање животиња** зато што сатанисти приликом вршења магичних радњи најчешће користе крв животиња користе за причешће. То је крв паса, мачака, зечева итд. Bitно је нагласити да се животиње за потребе сатанистичких ритуала убијају на начин који се супротан прописима,²³ као и да се исто предузима без рационалног разлога.²⁴ Неки сатанисти користе и методе самоповређивања, као што је забележен случај 17-тогодишњег Новобеограђанина Владимира 1994. године, који је узевши очев пиштољ одлучио да да материјал за причест својим „саборцима“ тако што ће се самоповредити пуцњем у сопствену ногу, што је и учинио и своју крв прелио преко, за потребе „причешћа“ припремљено жужу пециво.²⁵ Имајући у виду да се ритуали сатаниста спроводе на напуштеним местима тј. таванима, подрумима, гробљима, треба имати у виду да може доћи до извршења још једног кривичног дела, а то је **Повреда гроба из члана 354. Кривичног законика**, у ком је прописано да ће ово кривично дело извршити онај „ко неовлашћено прекопа, разруши, оштети или грубо повреди гроб или друго место у којем се умрли сахрањује..“ Лица која припадају поменутом култу своје религијске радње најрадије спроводе на местима која се везују за смрт, а то су гробља, те су запажени случајеви скрнављења гробаља од стране сатанистичких група „Сатанина деца“ и „Врата пакла“ на гробљима Бежанија и Лешће.²⁶ Наведена светогрђа покренута су религијским побудама.²⁷ Лица која намеравају да напусте ове тајне организације често се суочавају са претњама смрћу или, другачије речено, претњама нападом на живот и тело, као и константним праћењем и телефонским позивима, порукама итд. Ту се долази до главе која обухвата кривична дела против права и слобода грађана. Запажају се, пре свега, два кривична дела а то су **Угрожавање сигурности и Прогањање**. Помињање ова два кривична дела код сатанизма од значаја је зато што отпадници којима је пређено или који су прогањани могу веома

21 М. Шкулић, *op. cit.*, 380.

22 З. Луковић, *op. cit.*, 188

23 З. Стојановић, *Коменитар Кривичној законика*, ЈП „Службени гласник“, Београд, 2020, 875.

24 *Ibidem*.

25 З. Луковић, *op. cit.*, 217.

26 *Ibid.*, 218.

27 А. Матковић, „Кривична дела повезана са окултизмом“, *Crimen*, 2/16, 214.

лако извршити, под притиском, самоубиство или постати, пак жртве убиства. Поменуте радње заврбовани чланови секте предузимају како не би дозволили својој сабраћи да скрену са, по њиховом гледишту, правог пута, те су учестала појављивања чланова на местима школовања, рада, живота оштећених лица, а која у озбиљној мери могу да утичу на свакодневни живот прогањаног лица или лица којем се прети те, као што је већ поменуто иста могу да се одлуче да пријаве виновнике или на драстичније кораке или могу чак постати жртве тежих кривичних дела.

Најтежа кривична дела која се могу повезати са сатанистичким сектама јесу кривична дела из главе кривичних дела против живота и тела. Када се говори о кривичним делима против живота и тела мисли се, пре свега, на **убиство и навођење на самоубиство**. 1995. године у изнајмљеном стану на Звездари скончао је самоубиством вешањем младић од 23 године, избеглица, са пентаграмом на врату и остављеном поруком на којој је писало „Враћам се кући“.²⁸ У књизи Зорана Луковића, инспектора одељења за крвне и сексуалне деликте, одсека криминалистичке полиције Полицијске управе за град Београд, уочавају се следеће ставке: лице које је извршило самоубиство у конкретном случају је затечено са окаченим пентаграмом око врата као и поруком „враћам се кући“. Имајући у виду да конкретан случај није окончан правноснажном судском пресудом којом би се могло потврдити да је у питању навођење на самоубиство, неће се са сигурношћу тврдити исто, али имајући у виду да навођења на самоубиство у оквиру сатанистичких секти није реткост, могло би се, бар са теоријског становишта, узети да је лице у конкретном случају у оквиру окултних радњи одабрано да изврши суицид, а у таквим околностима лице које је руководило обредима одређује лице које ће себе лишити живота те би се то лице могло сматрати извршиоцем овог кривичног дела које јесте на неки начин подстрекавање.²⁹ Случајеви масовних самоубистава нису реткост, један од најдрастичнијих примера је и масовно самоубиство од стране припадника реда Сунчевог храма у Швајцарској и Канади 1994. године.³⁰ Друго кривично дело од значаја за обраду ове теме је кривично дело Убиство, и то његов основни и квалификовани облик који је и прописан као посебно кривично дело, односно Тешко убиство. Убиства су често оруђе окултних организација која бивају смишљана од стране вођа култа али извршена од стране припадника којима је манипулисано,³¹ за које се користи стручни психијатријски термин „brainwashing“. Пример за кривично дело Тешко убиство је ритуално убиство спаљивањем старице код Чачка 1994. године, које су извршили њени ћерка, унука и зет, зато што су старицу сматрали вештицом, као и случај основног

28 З Луковић, *op. cit.*, 214.

29 З. Стојановић, *op. cit.*, 466.

30 D. G. Bromley, J. G. Melton, *op. cit.*, 3.

31 [file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/125982244%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/125982244%20(1).pdf), Analysis on the Features of Cult Crime and Its Governance, Criminal Investigation Police, University of China, ShenYang 110854, China. 23.12.2023.

облика убиства девојке од стране момка исте године, као и у претходном случају, само у Београду, који је изјавио да је кривично дело извршио зато што је био обузет сатаном и наговорен од стране демона Некрофона, као и у Новим Бановцима, од стране Данијела Јакупека, у чијој су кући затечене књиге Алистера Кроулиа, као и пронађен одређен број закраних и закопаних мачака у дворишту, што показује заступљеност сатанизма као система вредности, те масовног убиства у касарни од стране Жојефа Менедера, који је имао на својој руци истетовиран дан извршења масовног убиства.³² Оба случаја су изразито повезана са сатанизмом. Наведени примери не морају, нужно, представљати деловање сатанистичких секти, пре свега, зато што постоји могућност постојања неког од разлога искључења урачунљивости извршилаца ових кривичних дела који су услед неког од разлога искључења свести и воље извршили ова кривична дела а предузете радње приписивали сотони, вештицама итд.

4. FECRIS – МЕЂУНАРОДНИ ОБЛИК РЕАКЦИЈЕ НА СЕКТНО ДЕЛОВАЊЕ

Европска федерација за борбу против секти је основана 1994. године. Као главне своје карактеристике прокламује политичку, филозофску као и религиозну неутралност. Основни декларисани циљеви федерације су заштита породице, појединаца и демократског друштва од сектног деловања. Поменута организација представља кровну организацију за бројна удружења која се боре против сектног деловања и помоћи жртвама секти. Мада често квалификована као консултативна невладина организација при Савету Европе, који је овај статус наведене организације прихватио и потврдио 2005. године,³³ Европска федерација за борбу против секти већинска средства за своје деловање добија, односно бива финансирана, од стране француске владе, тачније 92% средстава бива донирано од исте.³⁴ Француска се иначе може сматрати пиониром активности за борбу против секти.

Поред поменутог организације која делује на међудржавном нивоу постоје организације у оквиру националних правних система Велике Британије, САД, Јапана, Аустралије, Русије, Финске, Чешке и Јапана.

Ипак, треба нагласити да су у питању организације чије се активности стриктно своде на ван институюционалну заштиту појединца и друштва од култова али њихови закључци, препоруке итд. немају никакву формалну

32 З. Луковић, А. Протић, Д. Коларевић, „Ритуални и култни злочини и карактеристике њихових извршилаца“, *NBP • Journal of Criminalistics and Law*, 125–126, 3/2015, 125–126.

33 *Ibid*, 118.

34 *FECRIS*, https://www.academia.edu/44999645/FECRIS_Federation_of_Centres_of_Research_and_Information_on_Cults_and_Sects_Is_Almost_Entirely_Financed_by_the_French_State_GONGO_or_NGO, 23.12.2023.

снагу, тачније, и даље на међународном нивоу не постоји акт или евентуално судска институција којом би се на праву заснован начин реаговало на деловање деструктивних секти и култова, већ је то препуштено искључиво законодавцима у оквиру националних правних система.

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Треба, наравно, имати у виду да секте, у облику у ком су описане, заиста и јесу опасна појава, деструктивна по друштво, која прети ерозијом саме ћелије сваког друштва, а то је породица. Али не треба ићи ни у другу крајност и свако извршење кривичног дела суманутог извршиоца приписивати сектама, односно појединцима, који су заврбовани од стране секти, јер генерално постоји могућност да појединац има искривљену перцепцију и систем вредности који, као што је већ напоменуто, приписује натприродним силама, демонима, сатанама, врачевима итд. Ситуације везане за тешке злочине са израженим ритуалним елементима, као заживотним мучењем жртава, мрцварењем лешева итд. не мора нужно значити да су у конкретан случај секте „уплеле своје прсте“. Јер када би се отишло у другу крајност, тј. све приписивало сектама, онда би се могла извршити кривична дела путем штампе или електронских медија, а која могу подједнако бити опасна због стварања друштвених немира и раздора међу различитим скупинама, генерацијама, религијама итд. јер би се сензационалистичким приступом могло извршити кривично дело изазивање панике и нереда и то његов квалификовани облик из члана 343. став 2. Кривичног законика. Тема овог рада су биле сатанистичке секте у „традиционалном“ смислу које су између осталог у тренутном временском оквиру застарела категорија због појаве „New Age“ религија које функционишу преко интернета, тј. форума, друштвених мрежа где појединци могу као некадашње секте и наметати одређена схватања и гледишта појединцима који су подложни њиховом деловању. Што се тиче секти које су биле предмет овог рада, може се запазити да су почетком деведесетих година исте доживеле свој замах због повратка религиозности после година атеизма и потребе за проналаском новог система функционисања друштва, како социјалног, тако и духовног. Да се запазити такође да горе наведене секте не морају подразумевати стриктно сложене организације које имају енормно бројно чланство, већ могу подразумевати спонтано окупљене скупине младих бунтовних људи, жељних пркоса ауторитетима, који, наравно, могу деловати друштвено деструктивним и опасним понашањем којим представљају опасност по друштво, али и поједица, наравно, и по друштвени поредак. На крају, неопходно је напоменути да неки од наведених случајева имају епилог у виду правноснажне судске пресуде, док су остали случајеви само теоријско разматрање деловања секти, на бази њихових религијских извора деловања тј. „Сатанске библије“ Антона Ла Веја и дела Алистера Кроулија.

ЛИТЕРАТУРА

- Alteon A, *Велика звер 666*, Београд, Укронија, 2012.
- Bromley G. D., Melton J. G., *Religions, Cults and Violence*, Cambridge University press, 2002.
- Вуковић И, „Бласфемија и кривично право“, *Crimen*, 2/2018.
- Делибашевић В, *Сузбијање злоујојкреба ојојних гроја са сатановишња кривичној права*, ЈП „Службени гласник“, Београд, 2014.
- Колер П, „Право, морал и врлина“, *Анали правај факултетеја*, 2/2005.
- Луковић З, *Секте јриручник за самоодбрану*, Београд 2000.
- Луковић З, Протић А, Коларевић Д, „Ритуални и култни злочини и карактеристике њихових извршилаца, *NBP • Journal of Criminalistics and Law*“, 3/2015.
- Матковић А, „Кривична дела повезана са окултизмом“, *Crimen*, 2/2016.
- Стојановић З, *Коментар Кривичној законика*, ЈП Службени гласник, Београд 2020.
- Стојановић З., Делић Н., *Кривично право јосебни гео*, Правни факултет Универзитета у Београду-центар за издаваштво и информисање, Београд, 2020.
- Трбојевић Д, *Секте и насиље у Србији*, Етнографски музеј, Београд, 2012.
- Шкулић М, *Кривична дела јројив јолне слободе*, Службени гласник, Београд, 2019.

ПРОПИСИ:

- Кривични законик Републике Србије, 2006 *Службени јласник РС*, број 94/2016, 35/2019
- Устав Републике Србије, *Службени јласник РС*, број 98/2006 и 115/2001

Milić Banovac*

CRIMINAL LAW ASPECT OF THE ACTIVITIES OF SATANIC SECTS

Summary

Satanic sects are dangerous groups, whose activities have negative impact and that are threat to whole society, primarily to it's basic cell, the family. Base of the analisis of the criminal behaviour of members of the mentioned cults are teachings of Alistair Crowley and Anton LaWay.

* Judicial Assistant, First Basic Court, Belgrade, milicbanovac995@gmail.com.

The theme of this work is focused on activities of satanic sects, primarily on beginnings in the world and their formation in Serbia, legitimacy and legality and the criminal acts committed by members of mentioned organisations. The last part is dedicated to the activities of Fasper, umbrella organization of all that oppose sectarian activities and help victims and comparative-legal analysis of opposition to sectarian activity in various national legal systems. Considering the sparse jurisprudence related to the sectarian activity in Serbia, most of the work is reduced to theoretical processing of cases without a specific court epilogue in the form of final verdicts.

Keywords: satanic sects, institutional action and system of values, crimes of the satanic sects, Fecris.